

Literatura o hluchoslepotě

Publikace, které dosud vyšly v České republice, jsou jistě nezbytnou součástí kvalitní péče o hluchoslepe. V kapitole uvádíme seznam literatury, která se týká hluchoslepoty. U vybraných publikací jsou údaje doplněny anotací.

- ✓ **Cardinaux Verena, Cardinaux Hubert, Löwe Armin. Ujměte se mě. Výchova hluchoslepých dětí. 1. vyd. Praha: Scientia, 1999. 119 s. ISBN 80-7183-190-5**

Zkušení zahraniční autoři vydali nezbytnou knihu pro rodiče, kteří vychovávají hluchoslepe dítě. Najdou v ní rozsáhlý zdroj informací a návodů, jak s hluchoslepým dítětem pracovat a vychovávat jej. Dostanou obecný návod a doporučení, jak rozvíjet u dítěte motoriku, učit sebeobsahu a hygienu, jak si osvojovat specifický komunikační systém apod.

- ✓ **Jarníková Ivana. Eliška – příběh hluchoslepe holčičky. 1. vyd. Praha: Společnost pro ranou péči, 2005. 44 s. ISBN 80-239-6206-X**

Autorka textu, matka hluchoslepe Elišky, mapuje ve své knize pocity, problémy a pokroky s Eliškou od jejího narození až do šesti let věku dítěte. Svě vyprávění prolíná s autentickými osobními deníkovými záznamy na základě zjištění závažnosti postižení Elišky, období vložení a naprogramování kochleárního implantátu až po první slova.

- ✓ **Jarošová Jindra. Via lucis. 1. vyd. Praha: Fokus, 1991. 272 s. ISBN 80-900093-4-4**

J. Jarošová vypráví poutavou formou životní příběh slavné hluchoslepe Američanky Heleny Kellerové. Základním pramenem zpracovaného příběhu je autobiografie H. Kellerové „Story of My Life“, vydané v roce 1902. V publikaci nalezne čtenář úryvky z osobní korespondence H. Kellerové i její soukromé fotografie.

- ✓ **Kowalik Stanislav, Baňka Augustyn. Perspektivy rehabilitace hluchoslepých. 1. vyd. Praha: Wagner Press, 2000. 133 s. ISBN 80-903019-0-8**

Publikace je sborníkem přednášek z odborné konference „Perspektivy rehabilitace hluchoslepých osob“, která se uskutečnila v Poznani v roce 1997. Konference se zúčastnila řada odborníků v dané problematice a svými přednáškami seznámili účastníky se současnými trendy edukace a rehabilitace hluchoslepých osob.

- ✓ **Langer Jiří, Suralová Eva, Horáková Radka: Taktilní znakový jazyk pro hluchoslepé, 1. díl výukového CD-ROMu, vyd. o.s. LORM, Praha 2006**

Výukový CD-ROM, které připravil Mgr. Jiří Langer, Ph.D. se svými spolupracovníky z Univerzity Palackého v Olomouci a Masarykovy univerzity v Brně, slouží jako metodická pomůcka lektorům znakového jazyka, ale také samotným hluchoslepým osobám a jejich rodinným příslušníkům k prohlubování znalostí, které si již osvojili na kurzech taktilního znakového jazyka pořádaných o.s. LORM. Autoři CD-ROMu při výběru znaků vycházeli z potřeb a požadavků hluchoslepých, proto některé oblasti slovní a znakové zásoby převažují v 1. dílu, který obsahuje celkem 408 znaků. CD-ROM je dobře uživatelsky přístupný pro hluchoslepé se zbytky zraku. Uživatel si například může zvolit velikost písma i barvu pozadí nebo upravit rychlost předvádění znaků. Jednotlivé znaky jsou zde ukázány v běžném provedení, taktilním provedení a v detailu a navíc jsou řazeny tematicky i abecedně. Formou testů si lze rovněž ověřit získané vědomosti.

- ✓ **Langer Jiří, Suralová Eva, Horáková Radka: Taktilní znakový jazyk pro hluchoslepé, 2. díl výukového CD-ROMu, vyd. o.s. LORM, Praha 2009. ISBN 978-80-254-3649-3.**

Vyváženost znakové zásoby zajišťuje 2. díl výukového CD-ROMu obsahující 409 znaků. Srozumitelnost jednotlivých znaků byla ověřována na výukových pobytech, kde volbu konkrétních znaků a nejvhodnější způsob jejich artikulace posuzovali nejen hluchoslepí, kteří již taktilní znakový jazyk při dorozumívání používají, ale také ti, kteří s výukou teprve začínají.

- ✓ **Langer Jiří, Suralová Eva, Horáková Radka: Taktilní znakový jazyk – Manuál a CD-ROM k výuce a studiu, vyd. o.s. LORM, Praha 2010, 33 s. ISBN 978-80-254-8457-9.**

Tištěný manuál s vloženým CD-ROMem je určený pro výuku a studium taktilního znakového jazyka u osob s hluchoslepotou. Jedná se o metodickou pomůcku, která má doplnit všem zájemcům důležité teoretické znalosti. V textu lze najít odpovědi na tři základní otázky: Co je taktilní znakový jazyk, Co je dobré znát, abychom se s ním dobře domluvili a Jak lze při komunikaci využít český jazyk. Manuál, který navíc obsahuje doporučení pro výuku a odkazy na odbornou literaturu, ocení především lektoři, kteří učí osoby s hluchoslepotou, jak si osvojit taktilní znakový jazyk. Součástí tištěné brožury je vložený multimediální CD-ROM, který je určen zájemcům se zrakovým postižením. Na CD-ROMu je totožný text i odkazy na stejné doprovodné ilustrace, jaké jsou v tištěném manuálu, při jeho přípravě jeho autoři mysleli na to, aby byl dobře uživatelsky přístupný pro osoby se zbytky zraku.

- ✓ **Ludíková Libuše. Edukace hluchoslepého dítěte raného věku. 1. vyd. Olomouc: UP, 2001. 94 s. ISBN 80-244-0250-5**

Ludíková Libuše. Kombinované vady. 1. vyd. Olomouc: UP, 2005. 140 s. ISBN 80-244-1154-7

Odborná kniha o kombinovaných vadách obsahuje dvě rozsáhlé kapitoly o teorii hluchoslepoty a komunikaci hluchoslepých s důrazem na neverbální, verbální, auditivní, vizuální a taktilní formy komunikačních technik.

- ✓ **Ludíková Libuše. Vzdělávání hluchoslepých I. 1. vyd. Praha: Scientia, 2000. 74 s. ISBN 80-7183-225-1**

Publikace je určena čtenářům, kteří mají zájem získat základní informace, jež se týkají specifik života hluchoslepých dětí. Kniha je přehledným zdrojem nezbytných znalostí pro odborníky, kteří s hluchoslepými pracují a samozřejmě pro rodiče dětí s hluchoslepotou. Dozvědí se podstatné informace z oblasti terminologie, etiologie, klasifikace hluchoslepoty, diagnostiky a současných trendů v péči o hluchoslepé.

- ✓ **Ludíková Libuše. Vzdělávání hluchoslepých III. 1. vyd. Praha: Scientia, 2001. 78 s. ISBN 80-7183-256-1**

Poslední kniha z řady vzdělávání hluchoslepých dětí a mládeže je zaměřena na koncepci a obsahovou náplň vyššího stupně speciální školy pro hluchoslepé. Součástí kapitol je vymezení základních kompenzačních pomůcek, které lze úspěšně využívat při výuce a vhodnost výběru povolání pro hluchoslepého. Jedna ze stěžejních kapitol se podrobně věnuje Usherovu syndromu s cílem upozornit na specifické potřeby během výchovy a vzdělávání. V knize se čtenář seznámí také se současným stavem péče o hluchoslepé v ČR a s vybranými zahraničními modely služeb pro hluchoslepé.

- ✓ **Ludíková Libuše, Suralová Eva. K obsahové náplni vzdělávacích programů pro hluchoslepé žáky. Olomouc: UP, 1999. 11 s.**
- ✓ **Ludíková Libuše, Suralová Eva. Úprava prostředí pro výchovu a vzdělávání hluchoslepých. Olomouc: UP, 1997. 7 s.**
- ✓ **Ludíková Libuše, Suralová Eva. Úvod do výchovy hluchoslepých. Olomouc: UP, 1995. 24 s.**
- ✓ **Ludíková Libuše, Suralová Eva. Základy znakové řeči pro hluchoslepé. Olomouc: UP, 1994. 42 s.**

- ✓ **Podhájecká Mária, Šarišská Jana. Dievča, ktoré videlo dotykom a počulo srdcom. 1. vyd. Prešov: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2000. 144 s. ISBN 80-968477-7-5**

Slovenská kniha nabízí podrobný životopis hluchoslepe Laury Bridgmanové (1829-1889). Publikace obsahuje zpracovanou metodiku práce doktora Samuela G. Howea a dalších, kteří se podíleli na výchově a vzdělávání L. Bridgmanové. Čtenář se seznámí i s dalšími hluchoslepými osobami, které byly v kontaktu s L. Bridgmanovou a které navštěvovaly Perkins School for the Blind v USA.

- ✓ **Skorochoďová Olga. Můj svět bez zvuků a světla. 1. vyd. Praha: SPN, 1960. 211 s. 04-3-14**

Autorka publikace přibližuje čtenářům své vnímání, prožívání a představy o okolním světě na základě vlastní hluchoslepoty. Kniha je vhodná jako psychologické studium hluchoslepých osob, cenným materiálem může být také pro výchovu a vzdělávání hluchoslepých dětí a mládeže.

- ✓ **Souralová Eva. Vzdělávání hluchoslepých II. 1. vyd. Praha: Scientia, 2000. 78 s. ISBN 80-7183-226-X**

Kniha poskytuje ucelený přehled o sociální interakci hluchoslepých dětí a nabízí informace z oblasti komunikace. Věnuje se jejím základům, možným předpokladům a vývojovým etapám komunikace. Je zde nastíněna také koncepce výchovně vzdělávací péče na nižším a středním stupni speciální školy pro hluchoslepe.

- ✓ **Štěřbová Dana a kol. Hluchoslepota – lidé s ní a kolem ní. 1. vyd. Olomouc: UP, 2005. 103 s. ISBN 80-244-1244-6**

Kniha je určena odborníkům i laické veřejnosti, která se chce s problematikou hluchoslepoty blíže seznámit. Mezi hlavní kapitoly tak patří rodina s hluchoslepým dítětem, možnosti vzdělávání a odborné péče, komunikace osob s hluchoslepotou, volnočasové a pohybové aktivity a další.